

Vytváření duševních orgánů. Šišinka

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Berlín, 18. dubna 1906

Zápis A

Důstojným uvedením k naší dnešní úvaze je průpověď, o které jsme mluvili již minule. Co do obsahu by ji bylo možné v našem jazyce reprodukovat takto:

*Pra-Já, z něhož jsme vzešli,
pra-Já, které žiješ ve všech věcech, k tobě, vyšší Já, se navracíme.*

Průpověď samotná zní:

Jasmádž džátam džagat sarvam, jasmín eva pralijate jenedam dhárjate čaiva, tasmai džnánátmane namah.

Připojme k ní ještě průpověď, která vyjadřuje, jak toto pra-Já na lidi působí, jak se člověku jeví. Přeložena by zněla takto:

*Pravda, moudrost, nezměrnost, ó Bože, blaženost, věčnost, krása, mír, požehnání,
nedvojnost, na mě (AUM) mír, mír, mír.*

V první části je vyjádřena podstata vyššího Já, v závěru pak způsob, jakým toto vyšší Já sestupuje do duše člověka. V sanskrtu zní průpověď takto:

*Satjam džnánam anantam brahmals ánandarúpam amritam bibharti šantam šivam advaitam
óm, šanti, šanti, šánti*

Z tohoto vyššího Já vzešlo všechno. Z tohoto světa pra-Já pochází nejen lidská duše, ale všechno, co je ve světě kolem nás, i lidské tělo. Jednu věc musíme pustit z hlavy, totiž že na světě existuje něco bezvýznamnějšího, nižšího; nic není bezvýznamné, nic není nízké. Vše je božské. I zrnko písku je něco božského, útvar vzešlý z božství.

V nerostech vidíme myšlenky božství, které se staly formou. Myšlenka božství se vyjadřuje ve všech nerostných formách světa.

Do rostlin vlilo božství kromě formy ještě jejich život. V každé rostlině žije božský život. Do světa zvířat a do formy člověka a jeho nižší duše vylilo božství kromě jejich života také

pocitování. Všechno kolem nás je projevem božské síly.

Tím nejdokonalejším, co božství člověku stvořilo, je jeho tělo. Lidské tělo je nejdokonalejší formou, kterou božství vytvořilo. Je nástrojem, jímž lidská duše pohlíží do světa. Lidské tělo je úžasným způsobem vybaveno. Tělo člověka má být pro jeho duši posvátným chrámem. Duše však zatím není dokonalá. Teprve se začíná vyvíjet. Lidské tělo se nemylí; je to nedokonalá duše, kdo se ustavičně dopouští omylů. V duši přebývají vášně, pudy a žádosti a duše potřebuje tělo, aby tyto žádosti uspokojila.

Ale jako se v lidském těle nalézají smysly, jimiž duše pohlíží do okolního světa, tak se i v duši pozvolna vytvoří orgány, které ji budou činit stále vyšší a dokonalejší. Takové orgány se už teď v duši vyvíjejí.

Ve zvířecí říši nacházíme mocný pud, který je nezávislý na smyslových orgánech. Přivezete-li do Německa pár cizokraj- ných motýlů a vypustíte samečka třeba ve Frankfurtu a samičku v Magdeburku, ti dva se neomylně najdou. Umožní jim to zvláštní orgány, které jsou ještě jemnější než smyslové orgány.

Prostřednictvím duševních orgánů se také najdou lidé, kteří k sobě patří. Když se poprvé potkáme s člověkem, o němž jsme dosud nic nevěděli, a při prvním setkání vůči němu pocítíme velkou sympatii, jak se to stává mezi mužem a ženou nebo mezi přáteli, pak je to znamení toho, že tito lidé k sobě patří a že mají duševní orgány, které jim tuto vzájemnou přináležitost ohlašují a vedou je k sobě.

Lidé si budou stále více vytvářet tyto duševní orgány, a sice tak, že budou očisťovat své astrální tělo a zušlechťovat svá ostatní těla. K tomu je nezbytně nutné, aby dbali na to, které potraviny jsou pro tento vyšší vývoj příznivé a které škodlivé. Ne každý si již může svou potravu vybírat přesně podle toho, co je prospěšné jeho okulturnímu vývoji. Někdy je lepší rezignovat na to, co nám vnitřně prospívá. Přesto však zůstává pravdou, že některé potraviny mají vlastnosti, které člověku nejsou prospěšné.

Člověk si musí k vyššímu vývoji vytvořit určité orgány. V jógových cvičeních se za tímto účelem provádějí určitá soustředění. Když se člověk soustředí na bod mezi očima, u kořene nosu, s myšlenkou „Já jsem“, vytváří si orgán, který nazýváme dvojlistý lotosový květ a který z něj dělá „Já“. Zvíře si „já“ říci nemůže. Ze všech bytostí přírody, které známe, si může říci „já“ jenom člověk.

Když se člověku vytvořil přední mozek, byl tento orgán umístěn do jeho hlavy, na místo u kořene nosu. Já člověka žije tady. Já zvířete však není v lebce, ale venku před hlavou. U zvířete žije v astrální oblasti. Všichni psi tak mají například jedno Já v astrální oblasti. Na místě, na němž my máme orgán Já, vstupuje u psů červený proud z astrální oblasti a toto Já se u psa projevuje v nižších pudech. U člověka na tomto místě Já proudí ven.

Že se u člověka vytvoří orgán Já, to ovšem nestačí. Aby do něj mohlo proudit vyšší Já a učinit z něj tak vyšší bytost, k tomu najdeme příslušný orgán, když z místa nad středem hlavy povedeme svislou čáru dolů do mozku. Tímto orgánem je šišinka. Prostřednictvím šišinky vstupuje člověk do spojení s božským Já ve světě. Třetí vyšší orgán, šestnáctilistý lotosový květ, se u člověka nachází v hrtanu a čtvrtý orgán, dvanáctilistý lotosový květ, v oblasti srdce. Aby se tyto orgány mohly náležitě rozvíjet, musí si člověk moudře vybírat svou stravu. Příznivé pro jeho vnitřní vývoj je to, co souvisí s životním procesem zvířat, tedy mléko a

všechno, co se z něj zhotovuje, a z rostliny pak všechno, co roste směrem ke Slunci, tedy květy a plody rostlin, které směřují ke Slunci.

Rostlina je obrácený člověk. Dokud bylo ještě Slunce spojené se Zemí, spočívaly rostliny svými květy ve Slunci a kořeny směrem ven. Když Slunce ze Země vystoupilo, rostliny se obrátily a spočívají nyní svými kořeny v Zemi a své oplodňovací orgány, kalich, květ, prašníky a pestík, natahují cudně a nevinně ke Slunci. Zvíře je napůl obrácená rostlina. Člověk je ale rostlina obrácená úplně, protože orgány, které rostlina obrací ke Slunci, on od Slunce odvrací. Kořen člověka je obrácen ke Slunci - jeho hlava, jeho mozek. Rostlina, zvíře a člověk tvoří společně kříž.

Všechno, co je u rostliny odvrácené od Slunce, například kořeny, které rostou pod zemí, není dobré pro okultní vývoj, zatímco všechno, co roste nahoru, je pro člověka dobré, nejvíce však plody stromů a zrna, které rostlina poskytne, aniž bychom ji museli zničit. Luštění jsou pro člověka škodlivé ještě z jednoho zvláštního důvodu, především čočka a fazole.

Mléko je pro člověka příznivé, protože souvisí s životním procesem zvířete a zvířata ho dobrovolně dávají. Veškerá živočišná potrava, kterou si člověk musí obstarat násilím, zabitím zvířete, je pro okultní vývoj škodlivá.

Z nerostné říše je okultnímu vývoji na závalu všechno, co se vylučuje z minerálních roztoků jako sedlina, například všechny soli. Těch je třeba se pokud možno vyvarovat. Jestliže se člověk připravuje nezištným životem a očišťováním svých těl, může do něj vstoupit vyšší Já. Nestačí, když se hrouží sám do sebe. Vyšší Já zpočátku není v člověku, nýbrž venku v přírodě a u jeho starších bratrů, Mistrů a vůdců lidstva. Odtud do něj musí vstoupit. Pak se ho zmocní mír, který je vyšší než veškerý rozum. K tomu se také vztahuje průpověď:

Satjam džánám anantam brahma ...

Pravda, moudrost, nezměrnost, ó Bože, ...

* * *

Zápis B (výťah)

Pra-Já, z něhož jsme vzešli, pra-Já, které žiješ ve všech věcech, k tobě, vyšší Já, se navracíme.
(Upanišady)

Jak toto pra-Já působí na člověka, to je vyjádřeno v průpovědi:

Pravda, moudrost, nezměrnost, ó Bože - blaženost, věčnost, krása, mír, požehnání, nedvojnost na mě!

Mír! Mír! Mír!

V první části je vyjádřena samotná podstata Trojice a na závěr způsob, jak tato Trojice sestupuje do duše člověka.

Mantra:

Pra-Já, z něhož všechno vzešlo, k němuž se všechno navrácí - pra-Já, které žiješ ve mně, k tobě spějí.

AUM - mír, mír, mír, AUM!

(AUM - vokalizace na obranu před nedobrymi vlivy.)

Všechno vzešlo z tohoto pra-Já! Z tohoto pra-Já světa pochází nejen duše a duch člověka, ale také všechno, co je kolem nás na světě. Také naše lidské tělo pochází z tohoto pra-Já. Aby do něj mohl vstoupit samotný Bůh, k tomu najdeme jeden orgán, povedeme-li ze středu hlavy svislou čáru mozkem a druhou čáru z bodu Já u kořene nosu dozadu (vodorovně) mozkem. V průsečíku těchto čar narazíme na šišinku. Tímto orgánem se člověk spojuje se samotným božstvím. Třetí orgán poznání se nachází v hrtanu. Když bylo Slunce ještě spojené se Zemí, spočívaly dnešní rostliny svými květy ve Slunci-Zemí. Když Slunce ze Země vystoupilo, rostliny se obrátily a natahují teď své oplodňovací orgány, květy, cudně a nevinně ke Slunci. Kořen člověka, jeho mozek, je obrácený ke Slunci, odvrácený od Slunce a přivrácený k Zemí je pak jeho pohlavní ústrojí. Mezi nimi je jako zadržení zvíře. Člověk j, rostlina a zvíře spolu tvoří kříž +. (Sluneční bytost)

Z duševní oblasti by měl člověk vyzvednout své síly, které zase mohou ve znamení svátého Grálu vyzvednout z vyvíjejícího se člověka ty síly, jež jsou v rostlinné říši. K tomu v sobě musí aktivovat rostlinnou říši.

Všechno, co roste pod zemí, není dobré pro okultní vývoj člověka; pro člověka, který chce projít okultním vývojem, je dobré všechno, co roste nahoře, co u rostliny obsahuje sluneční sílu.

GA 266/1